

Regeling van de Minister van Klimaat en Groene Groei, nr. WJZ/102969623 tot wijziging van de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies en Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies 2026 in verband met de invoering en openstelling van de subsidiemodule Onderzoek Energiehubs (EHUB)

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

Gelet op de artikelen 2, eerste lid, 4, 5, eerste en tweede lid, 15, 16, 17, eerste lid, onderdeel a, en tweede lid, 19, tweede lid, 25, 34, eerste lid, 44, 50, vierde lid, van het Kaderbesluit nationale EZK- en LNV-subsidies;

Besluit:

Artikel I

In de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies wordt na titel 4.13 een titel ingevoegd, luidende:

Titel 4.14. Onderzoek Energiehubs (EHUB)

Artikel 4.14.1. Begripsbepalingen

In deze titel wordt verstaan onder:

beoogde energiehub-partner: onderneming die een intentieverklaring als bedoeld in artikel 4.14.9, onderdeel f, heeft ondertekend met het oog op deelname aan een te vormen energiehub;

bestaande energiehub-partner: onderneming die deel uitmaakt van een bestaande energiehub op basis van een schriftelijke overeenkomst tussen de ondernemingen die deze energiehub vormen, dan wel die deel uitmaakt van een juridische entiteit die ten behoeve van de energiehub is opgericht;

collectief gebruiksprofiel: de som van meerdere gebruiksprofielen;

distributiesysteembeheerder: distributiesysteembeheerder voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;

distributiesysteem: distributiesysteem voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;

energiehub: een lokale collectieve afspraak tussen ondernemingen over onderlinge afstemming van de elektriciteitsvraag en -aanbod, inzet van energieopslag, toepassing van energieconversie of andere maatregelen, gericht op het gezamenlijk organiseren van ten minste het efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het deel van het distributie- of transmissiesysteem, niet zijnde een gesloten systeem, waarop zij zijn aangesloten;

energiehub-partner: beoogde energiehub-partner, bestaande energiehub-partner of toetredende energiehub-partner;

gebruiksprofiel: het overzicht op basis van kwartierwaarden van de hoeveelheid en het tijdstip van het elektriciteitsverbruik gedurende één jaar of, voor zover beschikbaar, meerdere jaren, dat inzicht biedt in de piekbelasting, het basisverbruik en de inzetbare flexibiliteit;

groepstransportovereenkomst: transportovereenkomst als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet inzake het verzorgen van transport van elektriciteit aan twee of meer aangeslotenen gezamenlijk;

grote aansluiting: grote aansluiting als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet;

ring: gesloten lus van leidingen en hulpmiddelen in een distributiesysteem;

toetredende energiehub-partner: onderneming die een intentieverklaring als bedoeld in artikel 4.14.9, onderdeel f, heeft ondertekend met het oog op toetreding tot een bestaande energiehub;

transmissiesysteem: transmissiesysteem voor elektriciteit als bedoeld in artikel 1.1 van de Energiewet.

Artikel 4.14.2. Subsidieverstrekking

1. De minister verstrekt op aanvraag subsidie voor:

a. het uitvoeren van een scan gericht op de vorming van een energiehub, bestaande uit:

1°. het inzichtelijk maken van het huidige collectieve gebruiksprofiel van de elektriciteitsvraag en de toekomstige collectieve energiebehoefte van de beoogde energiehub; en

2°. het verkennen van ten minste drie verschillende maatregelenpakketten die leiden tot het verkrijgen van toegang tot energie, de vergroting van de beschikbaarheid van energie of de ontsluiting van de productie van duurzame energie;

b. het uitvoeren van een studie gericht op de eventuele vorming van een energiehub dan wel de eventuele uitbreiding van een bestaande energiehub, bestaande uit een organisatorisch, technisch, financieel of juridisch ontwerp van de energiehub.

2. De subsidie wordt verstrekt aan een in Nederland gevestigde:

a. onderneming met een grote aansluiting, voor zover de aanvraag een activiteit als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a of b, betreft;

b. juridische entiteit ten behoeve van een energiehub, voor zover de aanvraag een studie als bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, betreft.

3. Een energiehub als bedoeld in het eerste lid bestaat uit ten minste drie in Nederland gevestigde ondernemingen die niet met elkaar in een groep zijn verbonden met elk een grote aansluiting.

Artikel 4.14.3. Hoogte subsidie

1. De subsidie voor de activiteiten, bedoeld in artikel 4.14.2, bedraagt per aanvraag:

a. voor het uitvoeren van een scan:

1°. € 5.000, indien de beoogde energiehub bestaat uit de aanvrager en maximaal vier beoogde energiehub-partners;

2°. € 8.500, indien de beoogde energiehub bestaat uit de aanvrager en vijf of meer beoogde energiehub-partners;

b. voor het uitvoeren van een studie:

1°. 70% van de subsidiabele kosten vanaf een minimum subsidiebedrag van € 25.000 tot een maximum van € 35.000, indien de aanvraag betrekking heeft op de eventuele vorming van een energiehub;

2°. 40% van de subsidiabele kosten vanaf een minimum subsidiebedrag van € 25.000 tot een maximum van € 32.000, indien de aanvraag betrekking heeft op de eventuele uitbreiding van een bestaande energiehub.

2. Indien een aanvraag zowel betrekking heeft op het uitvoeren van een scan als op het uitvoeren van een studie, wordt voor de toepassing van het minimumsubsidiebedrag, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, onder 1° en 2°, de subsidie voor de scan meegeteld bij de berekening van het totale subsidiebedrag voor de aanvraag.

Artikel 4.14.4. Subsidiabele kosten

1. Voor subsidie komen in aanmerking de kosten van de scan dan wel studie.

2. In afwijking van artikel 10, tweede lid, van het besluit komen voor de scan uitsluitend de kosten in aanmerking die zijn gemaakt voorafgaand aan de indiening van de aanvraag om subsidie.

3. Voor subsidie komen niet in aanmerking:

a. de kosten voor het inzichtelijk maken van individuele gebruiksprofielen;

b. de kosten voor procesbegeleiding ten behoeve van de uitvoering van een scan of studie.

4. In afwijking van artikel 11, eerste lid, van het besluit berekent de aanvrager de subsidiabele kosten overeenkomstig de vaste-uurtarief-systematiek, bedoeld in artikel 14 van het besluit.

Artikel 4.14.5. Verdeling van het subsidieplafond

De minister verdeelt het subsidieplafond op volgorde van binnenkomst van de aanvragen.

Artikel 4.14.6. Realisatietermijn

De termijn, bedoeld in artikel 23, onderdeel b, van het besluit, voor een studie is één jaar.

Artikel 4.14.7. Afwijzingsgronden

De minister besluit afwijzend op een aanvraag, indien:

- a. de aanvrager voor een scan of een beoogde energiehub-partner eerder in één van die hoedanigheden betrokken was bij een dergelijke scan waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt;
- b. de aanvrager voor een studie of een bestaande energiehub-partner eerder in één van die hoedanigheden betrokken was bij:
  - 1°. een studie gericht op de vorming van een energiehub waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een dergelijke studie;
  - 2°. een studie gericht op de uitbreiding van een bestaande energiehub waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt, voor zover de aanvraag betrekking heeft op een dergelijke studie;
- c. de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is, en een energiehub-partner niet zijn aangesloten achter hetzelfde station behorende bij het spanningsniveau waarop de energiehub wordt gevormd;
- d. de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is, en een energiehub-partner die zijn aangesloten op een distributiesysteem, niet zijn aangesloten op dezelfde ring;
- e. de kwaliteit van het plan van aanpak, bedoeld in artikel 4.14.9, eerste lid, onderdeel m, onvoldoende is, blijkend uit de mate waarin de beschikbare middelen effectief en efficiënt worden ingezet.

Artikel 4.14.8. Verplichtingen subsidieontvanger

1. De subsidieontvanger verleent op verzoek van de minister medewerking aan het verspreiden van de resultaten van de op grond van deze titel gesubsidieerde activiteiten.
2. De subsidieontvanger neemt gedurende de looptijd van de studie deel aan het provinciale uitvoeringsprogramma, indien aanwezig, in de provincie waar de beoogde energiehub wordt gevormd dan wel waar de beoogde uitbreiding van de energiehub plaatsvindt.

Artikel 4.14.9. Informatieverplichtingen

Een aanvraag om subsidieverlening bevat ten minste:

- a. gegevens over de aanvrager, waaronder de naam, het post- en bezoekadres en het rekeningnummer van de aanvrager en, voor zover van toepassing, het nummer waarmee de aanvrager is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel;
- b. het vestigingsnummer van de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is, en elke energiehub-partner;
- c. indien sprake is van een bestaande energiehub, een beschrijving van de inrichting en werkwijze daarvan;
- d. een verklaring dat de aanvrager en ten minste twee beoogde dan wel bestaande energiehub-partners over een grote aansluiting beschikken, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is en niet over een grote aansluiting beschikt;
- e. de EAN-code van de aansluiting van:
  - 1°. de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is en niet over een aansluiting beschikt;
  - 2°. elke energiehub-partner, voor zover deze over een aansluiting beschikt;
- f. een verklaring dat elke beoogde energiehub-partner dan wel, indien van toepassing, elke toetredende energiehub-partner een intentieverklaring heeft ondertekend waarin zij verklaart:
  - 1°. actief deel te nemen aan de uitvoering van de scan dan wel studie; en
  - 2°. zich in te spannen voor de vorming van de energiehub dan wel voor de toetreding tot een bestaande energiehub, teneinde bij te dragen aan de uitbreiding van de energiehub;
- g. het nummer van de aanmelding van de beoogde dan wel bestaande energiehub op de initiatievenradar van het Kennisplatform Energiehubs;
- h. een door de distributie- dan wel transmissiesysteembeheerder verstrekt overzicht waaruit blijkt achter welk station en, indien van toepassing, op welke ring de aanvrager, tenzij deze een juridische entiteit ten behoeve van een energiehub is, en energiehub-partners zijn aangesloten;
- i. een door de minister beschikbaar gesteld ingevuld format over de individuele energiehuishouding van:

1°. de aanvrager en elke beoogde energiehub-partner, indien de aanvraag betrekking heeft op vorming van een energiehub;

2°. indien van toepassing, een toetredende energiehub-partner, indien de aanvraag betrekking heeft op de uitbreiding van een energiehub;

j. een grafiek van het huidige collectieve gebruiksprofiel van de elektriciteitsvraag van de beoogde dan wel bestaande energiehub;

k. een beschrijving van de toekomstige collectieve activiteiten en de bijbehorende collectieve vraag naar energie van de beoogde dan wel bestaande energiehub;

l. indien de aanvraag betrekking heeft op een scan, een overzicht van ten minste drie maatregelenpakketten in een door de minister beschikbaar gesteld format, voorzien van een onderbouwde keuze voor het meest geschikte maatregelenpakket of een onderbouwing waarom geen van de verkende maatregelenpakketten geschikt is;

m. indien de aanvraag betrekking heeft op een studie, een plan van aanpak inhoudende een beschrijving van het doel van de studie, van de wijze van onderzoek van de organisatorische, technische, financiële en juridische ontwerpaspecten, van de uit te voeren taken, de partij die deze uitvoert en de wijze en plaats van uitvoering van deze taken, van de planning en van het financieringsplan.

Artikel 4.14.10. Aanvraag subsidievaststelling

1. De beschikking tot subsidieverlening, bedoeld in artikel 4.14.2, eerste lid, onderdeel a, houdt tevens de beschikking tot subsidievaststelling in.

2. Het eindverslag dat bij de aanvraag voor subsidievaststelling wordt ingediend, bedoeld in artikel 50, tweede lid, onderdeel a, van het besluit, geeft, voor zover de studie kan leiden tot de vorming dan wel de uitbreiding van een energiehub, in ieder geval inzicht in:

a. de maatregelen gericht op het gezamenlijk organiseren van efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het deel van het distributie- of transmissiesysteem waarop de beoogde dan wel bestaande energiehub-partners zijn aangesloten;

b. het ontwerp van de contractvoorwaarden met de distributiesysteembeheerder en de vaststelling van de limieten van het groeps-gecontracteerd transportvermogen, indien de maatregelen, bedoeld in onderdeel a, een groepstransportovereenkomst met de distributiesysteembeheerder betreffen;

c. het ontwerp van de juridische afspraken tussen de aanvrager en beoogde energiehub-partners dan wel het ontwerp van de gewijzigde juridische afspraken tussen de bestaande energiehub-partners;

d. een businesscase voor de komende drie jaar, inclusief:

1°. een beschrijving van de kosten en baten en de wijze waarop deze kosten worden terugverdiend;

2°. een verrekenmodel voor de onderlinge afspraken en, indien van toepassing, de verdeelsleutel voor de afrekening van kosten en vergoedingen voor het gebruik van capaciteit of energie;

3°. een uitwerking van de financiering van de opstart.

3. Indien de studie niet kan leiden tot de vorming dan wel uitbreiding van een energiehub, geeft het eindverslag in ieder geval inzicht in:

a. de ondernomen acties voor de studie;

b. de betrokkenen bij de studie;

c. de onderzochte maatregelenpakketten en redenen die hebben geleid tot de conclusie dat de vorming dan wel uitbreiding van de energiehub niet kansrijk is;

d. de omstandigheden waaronder de vorming dan wel uitbreiding van een energiehub wel kansrijk zou zijn.

Artikel 4.14.11. Kennisverspreiding

De minister kan de niet-bedrijfsgevoelige kennis en informatie die met een studie zijn opgedaan, gebruiken voor de uitvoering van en openbare kennisverspreiding binnen het Stimuleringsprogramma Energiehubs.

Artikel 4.14.12. Staatssteun

De subsidie, bedoeld in artikel 4.14.2, eerste lid, onderdelen a en b, bevat geen staatssteun.

Artikel 4.14.13. Vervaltermijn

Deze titel vervalt met ingang van xx-xx-2031, met dien verstande dat deze van toepassing blijft op subsidie die voor deze datum zijn verleend.

Artikel II

In de tabel van artikel 1 van de Regeling openstelling EZ-, LVVN- en KGG-subsidies 2026 wordt onder de rij van titel 4.12:

Flexibel elektriciteitsverbruik (Flex-e) een rij ingevoegd, luidende:

Titel 4.14: Onderzoek Energiehubs (EHUB)	4.14.2		xx-xx-2026 t/m 00-00-0000	€

Artikel III

Deze regeling treedt in werking met ingang van xx xx 2026.

Deze regeling zal met de toelichting in de Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage,

De Minister van Klimaat en Groene Groei,

TOELICHTING

I Algemeen

1. Aanleiding en problematiek

Door netcongestie op het publieke distributie- en transmissiesysteem (hierna: elektriciteitsnet) en de lange wachttijden voor het verkrijgen van nieuwe of extra transportcapaciteit, is het voor ondernemingen op dit moment lastig en in sommige gevallen zelfs onmogelijk om zich ergens te vestigen, uit te breiden of te verduurzamen.

Om binnen aanzienlijke tijd toegang te krijgen tot energie, kunnen eindgebruikers, soms in samenwerking met de distributie- of transmissiesysteembeheerder (hierna: netbeheerder), op zoek naar manieren om de bestaande transportcapaciteit minder of efficiënter te gebruiken. Dit is mogelijk met individuele en/of collectieve maatregelen. Voor individuele maatregelen voor flexibel elektriciteitsgebruik, kunnen grootverbruikers de subsidie voor flexibel elektriciteitsverbruik (hierna: Flex-e) in titel 4.12 van de Regeling nationale EZ-, LVVN- en KGG-subsidies (hierna: RNES) aanvragen. Als ondernemingen individuele maatregelen genomen hebben, maar deze onvoldoende toegang bieden tot energie op het juiste moment en op de juiste locatie, kan het vormen van een energiehub een mogelijke oplossing bieden.

Om de ontwikkeling van energiehubs te stimuleren, is in 2024 € 166.000.000 vrijgemaakt voor het Stimuleringsprogramma Energiehubs, dat loopt van 2024 tot en met 2030. Binnen het Stimuleringsprogramma worden energiehubs gedefinieerd als: lokale afspraken die een bijdrage leveren aan het in ieder geval beter benutten van huidige en toekomstige publieke elektriciteitsinfrastructuur door middel van slimme sturing, en/of opslag en/of conversie. In het Stimuleringsprogramma worden op verschillende niveaus acties ondernomen om te komen tot 500 energiehubs in 2030. Zo wordt er landelijk gecoördineerd, gemonitord en kennis opgebouwd, werken provincies aan provinciale uitvoeringsprogramma's en aan de inzet van regisseurs voor procesondersteuning, en spelen de regionale ontwikkelingsmaatschappijen een belangrijke rol in het komen van initiatief tot financiering en realisatie.

2. Doel van de subsidiemodule

2.1 Aanleiding voor de subsidiemodule

Om het doel van 500 energiehubs in 2030 te bereiken, is het nodig om ondernemingen te helpen bij het onderzoeken of zij collectieve maatregelen kunnen nemen in de vorm van een energiehub en daarmee kunnen verduurzamen en/of uitbreiden. Dit vraagt om samenwerking tussen partijen die normaliter vaak nog niet samenwerken, en dus niet als collectief georganiseerd zijn. Ook hebben deze partijen vaak onvoldoende kennis en inzicht om te bepalen of zij samen een energiehub kunnen vormen. Het is bovendien niet zeker of de bedrijven die investeren in onderzoeken ook daadwerkelijk tot de vorming van een energiehub komen. Deze fase van de ontwikkeling van een energiehub is relatief onzeker. De vorming van een energiehub kan om meerdere redenen niet mogelijk zijn. Bijvoorbeeld omdat er onvoldoende flexibiliteit zit in het energiegebruik van ondernemingen op momenten dat andere ondernemingen binnen de energiehub dit nodig hebben, waardoor samenwerking niet leidt tot verminderd of efficiënter gebruik van de transportcapaciteit. Of omdat de business case van de energiehub niet rond te krijgen is. De onzekerheid in de vroege ontwikkelfase van een energiehub maakt dat ondersteuning gewenst en nodig is om de potentie van efficiënte samenwerking te onderzoeken. De subsidie is bedoeld ter ondersteuning in een fase van de ontwikkeling van een energiehub waarin het risico op 'falen' relatief groot is.

Voor ondersteuning van initiatieven in de praktijk was voorheen een aantal provinciale subsidies beschikbaar. Deze subsidies werden door de provincies bekostigd met een deel van de uitvoeringsmiddelen die tot en met 2025 via de tijdelijke regeling Capaciteit Decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (hierna: CDOKE) voor provincies beschikbaar werden gesteld. Vanaf 2026 ontvangen provincies geen uitvoeringsmiddelen via de CDOKE, maar via het Provinciefonds, waardoor het opzetten van een provinciale regeling met deze middelen niet meer mogelijk is. Bovendien bestaat er een behoefte aan landelijke ondersteuning. Daarom wordt deze subsidieregeling voor ondersteuning in de verkenningsfase en plan- en ontwerpfasen landelijk opengesteld. Deze landelijke subsidieregeling vormt daarmee een belangrijk onderdeel van de ondersteuning van energiehubs. Hierdoor kunnen initiatieven in heel Nederland onderzoeken of collectieve maatregelen een oplossing vormen voor hun probleem.

2.2 Definitie energiehub

Hoewel binnen het Stimuleringsprogramma een brede definitie wordt gehanteerd, is de definitie van het begrip energiehub binnen deze subsidiemodule specifiek afgebakend en is de reikwijdte beperkter. Onder een energiehub wordt verstaan: een lokale collectieve afspraak tussen ondernemingen over onderlinge afstemming van de elektriciteitsvraag en -aanbod, inzet van energieopslag, toepassing van energieconversie of andere maatregelen, gericht op het gezamenlijk organiseren van ten minste het efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het deel van het distributie- of transmissiesysteem, niet zijnde een gesloten systeem, waarop zij zijn aangesloten. Hierbij geldt de eis dat een energiehub moet bestaan uit ten minste drie ondernemingen die niet met elkaar verbonden zijn in een groep, met elk een eigen grote aansluiting. Dit wordt verder toegelicht onder 5.1.

Samenwerken in een energiehub kan leiden tot:

- toegang tot energie waar dat eerder niet mogelijk was, bijvoorbeeld wanneer een bedrijf zich alleen kan vestigen door samen te werken met bedrijven die al in dit gebied aanwezig zijn;
- vergroting van de beschikbaarheid van energie, bijvoorbeeld wanneer individuele bedrijven binnen de energiehub op bepaalde momenten meer energie kunnen gebruiken dan zij konden voordat ze onderdeel waren van het collectief; en
- mogelijk maken van duurzame energieproductie, waarbij opwekinstallaties voor duurzame productie kunnen worden geïnstalleerd waar dat eerst werd bemoeilijkt door netcongestie, doordat (een deel van de) geproduceerde energie in de energiehub gebruikt wordt en er minder gebruik hoeft te worden gemaakt van transportcapaciteit.

In deze definitie wordt specifiek genoemd dat het vormen van een energiehub moet leiden tot ten minste het efficiënter of verminderd gebruik van transportcapaciteit op het publieke *elektriciteitsnet*. Daarmee is niet uitgesloten dat er binnen de energiehub ook andere energiedragers (i.e. warmte, waterstof, gas) ingezet mogen worden. De ondernemingen binnen de energiehub hebben behoefte aan energie op het juiste moment en op de juiste locatie, en deze behoefte kan breder liggen dan enkel de behoefte aan elektriciteit. Echter liggen de problemen voor ondernemingen vaak specifiek op het gebied van elektriciteit doordat ze te maken hebben met netcongestie en lange wachttijden voor het verkrijgen van nieuwe of extra transportcapaciteit. Omdat het samenwerken binnen een energiehub juist voor deze problematiek een waardevolle oplossing kan bieden, en dit er ook voor kan zorgen dat de wachtrij voor uitbreiding van de transportcapaciteit bij de netbeheerders afneemt, dienen initiatieven in ieder geval beter of verminderd gebruik van het elektriciteitsnet te bewerkstelligen, waarbij andere energiedragers onderdeel kunnen zijn van de oplossing.

Vaak organiseert een energiehub zich in een juridische entiteit, bijvoorbeeld in een coöperatie. Dit is onder andere nodig wanneer de energiehub een contract met de netbeheerder wil afsluiten. Het kan ook voorkomen dat een energiehub bestaat uit ondernemingen die lokaal energie delen. Daarvoor is het niet noodzakelijk dat de energiehub zich organiseert in een aparte juridische entiteit, maar dienen ondernemingen onderling wel afspraken vast te leggen in een overeenkomst.

2.3 Onderzoeken

Het doel van deze subsidie is om initiatieven te laten onderzoeken of zij tot een energiehub kunnen komen of dat zij een bestaande energiehub kunnen uitbreiden. Deze onderzoeken moeten ondernemingen ondersteunen in het maken van een besluit hierover. Voor de daadwerkelijke vorming of uitbreiding van een energiehub moet het collectief echter nog aanvullende stappen ondernemen, zoals bijvoorbeeld het ondertekenen van contracten of het aanschaffen van een collectief energiemanagementsysteem. Omdat deze subsidie gericht is de verkenningsfase en plan- en ontwerpfasen, vallen de stappen na het onderzoek buiten de reikwijdte van deze subsidiemodule.

De subsidiemodule bestaat uit twee verschillende activiteiten waarvoor subsidie kan worden aangevraagd:

- een (verkennde) scan gericht op eventuele vorming van een energiehub;
- een (verdiepende) studie gericht op de eventuele vorming of uitbreiding van de energiehub.

De scan helpt het initiatief om een besluit te nemen over de vraag of er een potentieel kansrijk maatregelenpakket is dat verder kan worden onderzocht met de studie. Met de studie wordt het eerder verkende maatregelenpakket verder uitgewerkt in een ontwerp van de beoogde

energiehub. De studie helpt het initiatief om een besluit te nemen over de vraag of de energiehub gevormd of uitgebreid kan worden. Het resultaat van de studie kan dus zowel positief (de energiehub kan worden gevormd) als negatief (de energiehub kan niet worden gevormd) zijn. In paragraaf 3 worden beide onderdelen nader uitgewerkt.

2.4 Aanvragers

Bij een aanvraag voor subsidie voor de scan of studie naar de eventuele vorming van een energiehub, wordt de aanvraag gedaan door één onderneming (met een grote aansluiting) die onderdeel zal zijn van de beoogde energiehub. Bij een aanvraag voor subsidie voor een studie naar eventuele uitbreiding van een energiehub, wordt de aanvraag gedaan door de juridische entiteit ten behoeve van de bestaande energiehub of door één van de ondernemingen binnen de bestaande energiehub die contractueel georganiseerd zijn zonder aparte entiteit.

3. Uitwerking

3.1 Scan

Ondernemingen die willen onderzoeken of zij een energiehub kunnen vormen, kunnen subsidie aanvragen voor een (verkennde) scan. De scan bestaat uit:

- het inzichtelijk maken van het huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte; en
- het verkennen van ten minste drie maatregelenpakketten die leiden tot het verkrijgen van toegang tot energie, de vergroting van de beschikbaarheid van energie of het mogelijk maken van duurzame energieproductie.

3.1.1. Huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte

Het huidige collectieve gebruiksprofiel geeft inzicht in de hoeveelheid en het tijdstip van het elektriciteitsgebruik van het collectief, en biedt daarmee inzicht in de piekbelasting, het basisverbruik en de inzetbare flexibiliteit van de beoogde groep. Inzicht in de huidige individuele gebruiksprofielen van elke onderneming vormt de basis voor het huidige collectieve gebruiksprofiel. Het verkrijgen van individueel inzicht valt buiten scope van deze subsidieregeling. Voor het inzichtelijk maken van het individuele gebruiksprofiel kunnen grootverbruikers gebruik maken van de flexibiliteitsscan binnen de Flex-e.

Huidige collectieve gebruiksprofielen kunnen inzichtelijk gemaakt worden met rekentools en programma's. Met deze tools en programma's kan ook een eerste inschatting gemaakt worden van het flexibel vermogen, dat wil zeggen de mate waarin ondernemingen hun energiegebruik kunnen sturen in de tijd. Bij flexibel vermogen kan gedacht worden aan assets die aan- of uitgezet kunnen worden, koelingen die kouder of warmer gezet kunnen worden, energievraag die in de tijd verplaatst kan worden of ongebruikte capaciteitscontractruimte die benut kan worden.

De toekomstige collectieve energiebehoefte geeft inzicht in de voorspelde energievraag van het collectief. Deze kan in kaart worden gebracht met prognoses op basis van concrete individuele verduurzamings- of uitbreidingsplannen. Denk bijvoorbeeld aan het elektrificeren van het wagenpark of van bedrijfsprocessen. Ook kunnen activiteiten die de ondernemingen als collectief gaan ondernemen, input bieden voor de collectieve energiebehoefte. Omdat dit een voorspelling van toekomstige data betreft, is het complex om deze informatie te plotten in een gebruiksprofiel. Daarom wordt bij dit onderdeel een beschrijving van de energiebehoefte van het collectief gevraagd.

Met het inzicht in het huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte van de beoogde energiehub, kunnen de ondernemingen een eerste inschatting maken van de mate van flexibiliteit en mogelijkheden tot sturing van hun energiegebruik. Zo kunnen ze er met de scan achter komen of de gebruiksprofielen- en behoeften voldoende complementair zijn. Met deze informatie kunnen ze verschillende maatregelenpakketten verkennen en een idee vormen over de kansrijkheid van het verder verdiepen van een maatregelenpakket met een studie. Na het uitvoeren van de scan moet dus verder onderzoek plaatsvinden om de beoogde energiehub daadwerkelijk te vormen.

3.1.2. Maatregelenpakketten

Initiatieven dienen bij het uitvoeren van de scan ten minste drie maatregelenpakketten te verkennen om als collectief efficiënter of verminderd gebruik van de transportcapaciteit op het publieke elektriciteitsnet te realiseren. Een maatregelenpakket bestaat uit een combinatie van mogelijke opwek van energie, opslag van energie, vraagsturing, conversie van één energiedrager naar de andere, een eventueel collectieve transportovereenkomst en eventueel andere maatregelen.

Initiatieven dienen de maatregelenpakketten tegen elkaar af te wegen, bijvoorbeeld door te kijken naar geschatte financiële consequenties en de energetische impact. Als deze op basis van voorgaande indicatoren veel op elkaar lijken, kunnen initiatieven aspecten als de geschatte haalbaarheid en tijdsinvestering meenemen in hun afweging. Het is mogelijk dat het initiatief concludeert dat geen enkel maatregelenpakket kansrijk is om verder te onderzoeken.

Aan het eind van de scan dient het initiatief een overzicht van ten minste drie maatregelenpakketten aan te leveren. Daarbij dient het initiatief kort toe te lichten welk maatregelenpakket het meest kansrijk is om te verdiepen, of waarom geen van de deze kansrijk is. Maatregelenpakketten dienen overzichtelijk gemaakt te worden door middel van onderstaande tabel, waarin een voorbeeld is gegeven van hoe deze er ingevuld uit kan zien.

In de tabel wordt aangegeven of de beoogde energiehub

- een collectieve transportovereenkomst met de netbeheerder wil afsluiten;
- opwek organiseert binnen de hub en zo ja, welke manier van opwek wordt gekozen en hoe groot het opgesteld vermogen is;
- opslag organiseert binnen de hub en zo ja, welke manier van opslag wordt gekozen en hoe groot de opslagcapaciteit is;
- doet aan vraagsturing en zo ja, op welke manier;
- doet aan conversie tussen energiedragers en zo ja, naar welke;
- overige maatregelen neemt en zo ja, welke.

Bovendien wordt het initiatief gevraagd een inschatting te maken van de energetische impact van dit maatregelenpakket (dat wil zeggen de geschatte flexibiliteit en hoeveelheid extra beschikbare energie die het maatregelenpakket biedt), en van de financiële impact (dat wil zeggen de omvang van de kosten die dit maatregelenpakket met zich meebrengt).

Voorbeeld van een overzicht van een maatregelenpakket

MP	Collectieve transport-overeenkomst	Opwek	Opslag	Vraagsturing	Conversie	Overige maatregel	Impact energetisch	Impact financieel
1	Nee	Zon-pv: 1 MWp	150kWh in batterij	Nee	Nee	Energie delen	Klein	Middel-groot
2	Ja	Zon-pv: 1 MWp Wind: 3 MWp	Nee	Slim laden	Nee	Nee	Groot	Middel-groot
3	Ja	Wind: 2 MWp	200kWh in batterij; 150kWh in warmtebuffer	Slim laden	Elektriciteit naar warmte	Nee	Groot	Groot

Op basis van bovenstaande tabel kan het initiatief besluiten maatregelenpakket 2 verder te onderzoeken, omdat de verwachte energetische impact relatief groot is en de bijbehorende financiële impact middelgroot.

3.2 Studie

Ondernemingen die willen onderzoeken of zij een energiehub kunnen vormen, kunnen subsidie aanvragen voor een (verdiepende) studie gericht op het komen tot een ontwerp van de beoogde energiehub. Met de studie wordt het eerder verkende maatregelenpakket verder uitgewerkt in een ontwerp. Aan het eind van de studie dient dan ook ten minste één van de maatregelenpakketten verdiept te zijn.

Ook is het mogelijk dat bestaande energiehub's die willen uitbreiden, subsidie aanvragen voor de studie. Zij komen niet in aanmerking voor de scan, maar moeten wel van tevoren inzicht hebben in hun huidige collectieve gebruiksprofiel en de toekomstige collectieve energiebehoefte. Ook de bestaande energiehub gaat met de studie een maatregelenpakket onderzoeken, echter zal deze bestaan uit extra maatregelen naast de maatregelen die binnen de bestaande energiehub al worden ondernomen. Bij een uitbreiding kan het gaan om de toetreding van nieuwe ondernemingen, de integratie van aanvullende assets of de koppeling met andere energiedragers. De resultaten van deze studie vormen een goede uitgangspositie om te besluiten of de vorming of uitbreiding van een energiehub kan plaatsvinden.

3.2.1 Ontwerpaspecten

Tijdens de studie moeten ondernemingen de (gewijzigde) organisatorische, technische, financiële en juridische ontwerpaspecten van de energiehub in kaart brengen. Het inschatten van de kansrijkheid van een energiehub en het nemen van een besluit over de vorming of uitbreiding daarvan is namelijk afhankelijk van deze onderdelen. Deze ontwerpaspecten hangen onderling

nauw met elkaar samen; wat je technisch afspreekt heeft gevolgen voor de financiële en juridische afspraken die de ondernemingen maken.

Initiatieven zijn niet verplicht om binnen de gesubsidieerde studie alle aspecten te onderzoeken met de subsidiemiddelen. Echter, omdat de keuze om wel of geen energiehub te vormen of uit te breiden gebaseerd wordt op deze vier samenhangende aspecten, dient het initiatief in het plan van aanpak, dat bij de subsidieaanvraag wordt ingediend, wel te onderbouwen hoe onderzoek wordt gedaan naar de aspecten waar geen subsidie voor wordt aangevraagd.

3.2.2 Uitkomst bij de studie

De studie kent twee denkbare uitkomsten: i. de vorming of uitbreiding is kansrijk (lees: de studie geeft voldoende aanleiding te denken dat het vormen of uitbreiden van de energiehub kan plaatsvinden) of ii. de vorming of uitbreiding is niet mogelijk (lees: de studie geeft onvoldoende aanleiding te denken dat het vormen of uitbreiden van de energiehub kan plaatsvinden). Wat het initiatief moet aanleveren aan het eind van de studie (bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie), verschilt bij een positief en negatief onderzoeksresultaat.

Positief onderzoeksresultaat

Bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie, moet de aanvrager een eindverslag aanleveren, waarin de verschillende ontwerpaspecten waarvoor subsidie is aangevraagd, terugkomen. De invulling van deze verschillende aspecten hangt sterk af van het maatregelenpakket dat met de studie wordt onderzocht.

Als voor het onderzoeken van dit aspect subsidie is aangevraagd, en als het onderzoeksresultaat positief is, moet het eindverslag de volgende onderdelen omvatten.

Organisatorisch (alleen van toepassing bij de oprichting of wijziging van een rechtsvorm)

- Beknopte uitleg van welke acties zijn ondernomen om tot een rechtsvorm te komen of de bestaande rechtsvorm te wijzigen, en een korte uitleg bij de keuze voor de rechtsvorm
- De oprichtingsakte met statuten. Indien de coöperatie als rechtsvorm wordt gekozen, kan [deze oprichtingsakte](#) als basis dienen. Er moet in deze documenten ook ingegaan worden op afspraken rondom de toe- en uittreding van ondernemingen.
- Een bij de rechtsvorm passende overeenkomst met de leden of aandeelhouders. Indien de coöperatie als rechtsvorm wordt gekozen, kan [deze ledenovereenkomst](#) als basis dienen.

Technisch

- Onderbouwde uitleg die aantoonbaar maakt dat de vorming of uitbreiding van de energiehub leidt tot toegang tot energie, vergroting van beschikbaarheid van energie of het mogelijk maken van duurzame energieproductie via samenwerking en efficiënter of verminderd verbruik van de transportcapaciteit
- Technische uitwerking van het gekozen maatregelenpakket, waarbij wordt ingegaan op hoe invulling wordt gegeven aan de verschillende onderdelen (opslag, opwek, vraagsturing, conversie, overige maatregelen) van het maatregelenpakket. Ook dient, indien van toepassing, uitgewerkt te worden hoe de energiestromen binnen de energiehub (aan)gestuurd zullen worden.
- In het geval dat het maatregelenpakket een beoogde contractuele overeenkomst met de netbeheerder bevat: ontwerp van de contractvoorwaarden met de netbeheerder en vaststellen van de limieten van het gecontracteerd transportvermogen van de energiehub.

Financieel

- Uitwerking van een business case voor de eerste drie jaar na het moment van vorming of uitbreiding van de energiehub. Hierbij dient te worden ingegaan op de kosten en baten. Bij de kosten kan gedacht worden aan de kosten voor investeringen, eventuele kosten voor de ontwikkeling van de vermogensvraag, en eventuele prijs van de contractvorm bij de netbeheerder.
- Het afgesproken verrekeningsmodel dat de onderlinge afspraken en, indien nodig, de verdeelsleutel beschrijft die wordt gebruikt voor de onderlinge verrekening van kosten en vergoedingen van het gebruik van capaciteit of energie.
- Een uitwerking van de financiering van de opstart, waarin wordt aangegeven welk deel van de financieringsbehoefte wordt ingevuld door welke financieringsbron (bijvoorbeeld eigen inbreng, subsidie, lening, et cetera)
- In het geval van een beoogde contractuele overeenkomst met de netbeheerder: uitwerking van het ontwerp van de contractvoorwaarden met de netbeheerder

Juridisch

- Oplegger die samenvat welke juridische afspraken zijn gemaakt.
- Duiding van hoe de juridische afspraken in lijn zijn met de gekozen rechtsvorm en het maatregelenpakket.

Het initiatief dient een oplegger aan te leveren als prestatieverplichting bij het juridische aspect. Niet alle stukken waar in de oplegger naar verwezen wordt, hoeven worden opgeleverd, maar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (hierna: RVO) kan een steekproef uitvoeren waarbij aanvullende stukken kunnen worden opgevraagd.

Negatief onderzoeksresultaat

Als het onderzoeksresultaat negatief is, dient het eindverslag bij de aanvraag tot vaststelling in te gaan op de volgende punten:

- welke acties zijn ondernomen op de aspecten waarvoor subsidie is aangevraagd;
- welke partijen/personen deze acties hebben uitgevoerd en/of erbij betrokken waren;
- welke mogelijkheden op de verschillende aspecten verkend zijn;
- welke obstakels tot het besluit hebben geleid niet over te gaan tot het oprichten van een rechtsvorm, opstellen van en financieel en technisch ontwerp en het opstellen van onderlinge juridische contracten (afhankelijk van aanvraag en maatregelenpakket);
- onder welke omstandigheden er wel aanleiding was geweest te denken dat het vormen of uitbreiden van de energiehub kon plaatsvinden.

Hoewel de subsidie uiteindelijk bedoeld is om bij te dragen aan de doelstellingen van het Stimuleringsprogramma en de ontwikkeling van meer energiehub's te stimuleren, ligt de focus van de module op het bevorderen van onderzoek en het ondersteunen van ondernemingen in de verkenningsfase en plan- en ontwerpfase. Het is daarom geen vereiste dat de energiehub daadwerkelijk wordt gevormd of wordt uitgebreid na afloop van het onderzoek. Een dergelijke verplichting zou niet in verhouding staan tot de hoogte van de subsidie.

Indien het onderzoeksresultaat negatief is, kan het zo zijn dat het initiatief hier gaandeweg de studie al achter komt en tot de conclusie komt dat het uitvoeren van het overige deel van de voorgestelde acties uit het plan van aanpak geen nut heeft. In dat geval kan subsidie worden ontvangen voor de onderdelen die zijn uitgevoerd. Bij de vaststelling wordt beoordeeld welk deel van de subsidie definitief zal worden toegekend.

3.3. Subsidiabele kosten

In het geval van de scan, komen de kosten van rekentools- en programma's in aanmerking voor subsidie. Dit betreft externe kosten. Omdat het initiatief de kosten voor het uitvoeren van de scan opvoert ná het uitvoeren hiervan, komen voor de scan komen enkel te kosten in aanmerking die zijn gemaakt voorafgaand aan de indiening van de aanvraag van de subsidie.

In het geval van de studie, komen de kosten van de studie in aanmerking voor subsidie. De studie kan worden uitgevoerd door externe adviseurs, maar kan ook door adviseurs/personeel worden uitgevoerd die werkzaam zijn bij een onderneming binnen het initiatief, indien zij beschikken over de juiste expertise om dit uit te voeren.

Essentieel is dat voor zowel de scan en de studie, in lijn met het Kaderbesluit, alleen de redelijk gemaakte kosten in aanmerking komen die direct verbonden zijn met het uitvoeren van het onderzoek. Daarmee zijn kosten voor gangbare bedrijfsvoering niet subsidiabel. Ook kosten voor het in kaart brengen van individuele gebruiksprofielen of energiebehoeften, en kosten voor procesbegeleiding (bijvoorbeeld door een regisseur) zijn uitgesloten van subsidie.

4. Hoogte subsidie, subsidieplafond en openstelling

4.1. Hoogte subsidie scan

Het uitvoeren van een scan betreft een oriënterende en risicovolle verkenning, gericht op het identificeren van mogelijke kansrijke maatregelenpakketten. Omdat de kosten voor het in kaart brengen van collectieve gebruiksprofielen toenemen naarmate er meer partijen meedoen in het onderzoek naar het vormen van een energiehub, is het subsidiebedrag afhankelijk van het aantal ondernemingen waarmee een energiehub eventueel wordt gevormd. Initiatieven met maximaal vijf ondernemingen ontvangen € 5.000 voor de scan, voor initiatieven met zes of meer ondernemingen betreft dit € 8.500. Deze bedragen sluiten aan bij de omvang van typische verkenningsactiviteiten (quick scans en eerste analyses) en voorkomen overstimulering in deze vroege fase.

4.2. Hoogte subsidie studie

In het geval van de eventuele vorming van een energiehub bedraagt de subsidie 70% van de subsidiabele kosten, waarbij het gesubsidieerde bedrag maximaal € 35.000 bedraagt.

In het geval van een eventuele uitbreiding van een bestaande energiehub komt 40% van de subsidiabele kosten in aanmerking voor subsidie, waarbij het gesubsidieerde bedrag maximaal € 32.000 bedraagt.

Voor zowel een studie naar de eventuele vorming als eventuele uitbreiding van een energiehub, geldt een minimum subsidiebedrag van € 25.000, om aan te kunnen sluiten bij de kaders die worden gesteld binnen het Raamwerk voor uitvoering van subsidies (hierna: RUS). Zoals in paragraaf 6 zal worden toegelicht, is het mogelijk om op één moment subsidie aan te vragen voor zowel de scan als de studie naar de vorming van een energiehub. In dat geval geldt dat het totaal van de gesubsidieerde kosten voor deze onderdelen minimaal € 25.000 dient te zijn. Op deze manier wordt een stukje flexibiliteit voor de minder grote projecten ingebouwd.

De gehanteerde maximale subsidiebedragen zijn gebaseerd op ervaringscijfers uit de praktijk van regionale ontwikkelmaatschappijen (ROM's) en provincies. De gemiddelde kosten die deze partijen hanteren zijn in kaart gebracht en gebruikt om het benodigde subsidiebedrag te berekenen. De kosten voor procesondersteuning zijn hierin niet meegenomen, omdat deze buiten de scope van de subsidiemodule vallen. De subsidiebedragen zijn getoetst tijdens de Ontmoetingsplaats Energiehubs.

De subsidiebedragen en -percentages in deze subsidiemodule zijn gedifferentieerd naar fase van ontwikkeling van een energiehub en beogen een evenwicht te bieden tussen het stimuleren van samenwerking, het doelmatig inzetten van publieke middelen en het voorkomen van overstimulering. Naarmate de energiehub zich verder ontwikkelt, neemt zowel de omvang van het project als de complexiteit toe. Tegelijkertijd neemt de mate van concretisering, het private belang en het investeringsperspectief toe. Dit rechtvaardigt een afnemend subsidiepercentage en een toenemend absoluut subsidieplafond per fase.

Het uitvoeren van een studie om te onderzoeken of een energiehub gevormd kan worden, betreft een fase waarin het project concreter wordt, met zicht op realisatie en baten. De subsidie-intensiteit van 70% weerspiegelt dit. Deelnemende ondernemingen hebben in deze fase een groter eigen belang en grotere eigen financieringscapaciteit dan in de verkenningsfase waarin de scan wordt uitgevoerd. Het maximaal gesubsidieerde bedrag van € 35.000 sluit aan bij de complexiteit en benodigde specialistische expertise.

Het uitvoeren van een studie om te onderzoeken of een bestaande energiehub uitgebreid kan worden, richt zich op de optimalisatie en doorontwikkeling van bestaande energiehubs. De subsidie-intensiteit van 40% weerspiegelt het feit dat er in dit geval al sprake is van een reeds functionerende samenwerking met aantoonbare private baten. Daarnaast zijn investeringsbeslissingen dichterbij en hebben partijen zelf grotere directe economische belangen. Bovendien wordt met deze subsidie enkel beoogd resterende belemmeringen weg te nemen met publieke ondersteuning, en niet het financieren van reguliere bedrijfsontwikkeling. Het maximaal gesubsidieerde bedrag van € 32.000 houdt rekening met de toegenomen complexiteit van herontwerp en opschaling, zoals herziening van governance, contracten, netconfiguraties en de business case.

4.3 Subsidieplafond en openstelling

Het budget voor de subsidie komt voort uit de middelen uit het Klimaatfonds die in 2024 zijn vrijgemaakt voor het Stimuleringsprogramma Energiehubs. De subsidie wordt over meerdere jaren opengesteld.

5. Doelgroep

Een beoogde of bestaande energiehub dient te bestaan uit ten minste drie ondernemingen met een grootverbruikersaansluiting die niet met elkaar zijn verbonden in een groep, zoals gedefinieerd in het Kaderbesluit. Dit betekent dat bijvoorbeeld een moeder- en dochterbedrijf, ook als beide over een grote aansluiting beschikken, niet allebei worden meegeteld bij de beoordeling van deze eis en dat er dus nog ten minste twee andere niet-verbonden grootverbruikers aan de energiehub moeten deelnemen om voor subsidie in aanmerking te komen. Naast deze drie niet-verbonden ondernemingen met een grootverbruikersaansluiting kunnen ook andere partijen in het collectief deelnemen, bijvoorbeeld verbonden ondernemingen, ondernemingen die nog geen aansluiting hebben, ondernemingen die een kleinverbruikersaansluiting hebben of, als deze kunnen worden aangemerkt als onderneming in de zin van het Kaderbesluit, energiegemeenschappen.

Om subsidie aan te vragen dient het initiatief een verklaring aan te leveren waarin verklaard wordt dat ten minste drie ondernemingen over een grote aansluiting beschikken. RVO zal door middel van steekproeven controleren of wat verklaard wordt ook waar is. Voor de controle hiervan is een aansluit- en transportovereenkomst (hierna: ATO) of een factuur van het meetbedrijf nodig.

5.1 Minimaal 3 niet-verbonden ondernemingen

Binnen een energiehub wordt collectieve flexibiliteit ontsloten, bijvoorbeeld via vraagsturing, opslag en conversie. Zo kan gezamenlijk gestuurd worden op het moment van energiegebruik, wat kan leiden tot efficiënter of verminderd gebruik van transportcapaciteit. De waarde van het gezamenlijk organiseren van maatregelen ontstaat pas werkelijk wanneer meerdere partijen hun energiegebruik combineren. Complementaire individuele gebruiksprofielen kunnen namelijk collectieve flexibiliteit tot gevolg hebben. Bij één bedrijf of een groep verbonden ondernemingen is er feitelijk sprake van één beslisser en één optimalisatieprobleem. Door te eisen dat er minimaal samengewerkt dient te worden tussen drie onafhankelijke bedrijven, ontstaat daadwerkelijk coördinatie tussen verschillende individuele gebruiksprofielen, wat leidt tot meer flexibiliteit en daarmee netontlasting.

Bovendien voorkomt deze eis dat één onderneming met meerdere vestigingen de subsidie kan aanvragen zonder dat ook andere ondernemingen betrokken worden, en dat de subsidie feitelijk terecht komt bij één economische entiteit. Dit vergroot de doelmatigheid en rechtmatigheid van de inzet van publieke middelen. Ook vergroot deze eis de kans dat er voldoende schaal is om latere investeringen in energiebeheer (energiemanagementsystemen), batterijen of andere assets te dragen.

Het blijft mogelijk om binnen een gesubsidieerde studie naar de uitbreiding van een energiehub te onderzoeken of een verbonden onderneming kan toetreden. De eis van minimaal drie onafhankelijke ondernemingen bij de vorming van de energiehub borgt dat de energiehub vanaf het begin een collectieve samenwerking is. Zodra de energiehub operationeel is, is het risico dat de hub feitelijk één economische entiteit dient al weggenomen. Bovendien kan toetreding van verbonden ondernemingen (zoals ander vestigingen van dezelfde onderneming) snel extra flexibiliteit toevoegen aan de bestaande groep, wat de bijdrage aan efficiënt gebruik van de transportcapaciteit kan vergroten.

5.2 Focus op grootverbruikers

De focus op een basis van ondernemingen met een grootverbruikersaansluiting zorgt ervoor dat de deelnemende partijen substantiële impact kunnen hebben op het gebruik van transportcapaciteit en daarmee de belasting van het publieke elektriciteitsnet. Zo kunnen zij onderling relevante flexibiliteit leveren, wat een substantiële impact kan hebben op de wachtrij voor (extra) transportcapaciteit bij de netbeheerders. Ook staan de administratieve lasten van de subsidieregeling op deze manier beter in verhouding tot de potentiële systeemwinst. De subsidie dient te worden aangevraagd door één onderneming met een grote aansluiting of een juridische entiteit ten behoeve van de energiehub. De partijen in het collectief kunnen vervolgens onderling bepalen hoe zij de kosten verdelen. Ook kan de aanvraag gedaan worden door een gemachtigde, bijvoorbeeld een parkmanager, regisseur, ondernemersvereniging of gemeente. De gemachtigde is juridisch gezien niet de aanvrager noch de ontvanger en ontvangt daarmee zelf niet de subsidie, maar wijst één onderneming uit het collectief aan die de middelen ontvangt.

6. Aanvragen

Het initiatief voert de kosten voor het uitvoeren van de scan op ná het uitvoeren hiervan. In lijn met het RUS wordt voor de scan het one touch-principe gehanteerd. Dit houdt in dat de subsidie voor de scan direct uitbetaald en vastgesteld wordt. Dat betekent dat er voor de scan, ongeacht of er wel of geen subsidie wordt aangevraagd voor de studie, alleen informatieverplichtingen gelden, en geen verplichtingen bij een aanvraag tot vaststelling. Het is mogelijk om bij het aanvragen voor subsidie voor de scan, indien uit deze scan een maatregelenpakket komt dat kansrijk wordt geacht om te verdiepen, ook gelijk subsidie aan te vragen voor de studie naar vorming van de energiehub. Dan wordt er dus gewerkt met één aanvraagmoment, waardoor de administratieve lasten van de aanvrager en de uitvoeringslasten bij RVO verlaagd worden.

Indien de subsidie alleen wordt aangevraagd voor de scan, wordt de subsidie direct uitbetaald en vastgesteld. Indien de subsidie wordt aangevraagd voor de scan én de studie, wordt de subsidie voor de scan direct uitbetaald, echter de officiële vaststelling vindt dan plaats op het moment dat de studie ook is afgerond. Voor vaststelling van de subsidie voor de studie dient de aanvrager de studie binnen een jaar te realiseren en aan de prestatieverplichtingen te voldoen. Na een positieve beoordeling van de bewijslast zal de subsidie worden vastgesteld en wordt de resterende 10% van het subsidiebedrag voor de studie uitgekeerd. RVO kan de aanvrager steekproefsgewijs vragen aan te tonen dat de activiteit is uitgevoerd en dat er aan de subsidieverplichtingen is voldaan.

Voor de scan geldt geen realisatietermijn, omdat de subsidie voor de scan wordt aangevraagd na afronding hiervan. De maximale realisatietermijn van de studie is één jaar. Als er in de uitvoering van de subsidieactiviteiten van de studie wijzigingen optreden ten opzichte van de aanvraag, moet

dit op grond van het Kaderbesluit worden gemeld bij RVO via een wijzigingsverzoek. Dit is ook het geval wanneer de studie niet binnen één jaar na de startdatum zal worden afgerond.

7. Aanvraagvereisten en verplichtingen

7.1 Informatieverplichtingen

De aanvraag voor subsidie moet vergezeld gaan van een aantal gegevens en documenten. Aan de voorkant wordt met een aantal informatieverplichtingen geborgd dat ondernemingen uit het initiatief serieus betrokken zijn, individuele maatregelen al hebben genomen en weten wat er nettechnisch lokaal mogelijk is. Om dit te bereiken, dienen het collectief en de individuele ondernemingen in het collectief te voldoen aan de volgende informatieverplichtingen vooraf:

- Het initiatief dient zich te hebben aangemeld op de Initiatievenradar van het Kennisplatform Energiehubs, en dient het nummer van aanmelding aan te leveren. Zo kan de ontwikkeling van energiehubs en de voortgang van specifieke initiatieven worden gemonitord.
- Het initiatief dient een verklaring aan te leveren waarin staat dat alle betrokken ondernemingen een intentieverklaring hebben ondertekend. In deze intentieverklaring verklaren de partijen actief deel te nemen aan de onderzoeksactiviteiten en de oplossing van een energiehub serieus te overwegen indien het onderzoek uitwijst dat deze kansrijk is. Hiermee wordt de serieuze betrokkenheid van de ondernemingen bij het initiatief geborgd.
- Het initiatief dient bij de netbeheerder inzicht te hebben opgevraagd in de lokale elektriciteitsinfrastructuur. Het initiatief dient inzicht aan te leveren over op welk transportverdeelstation en welke ring de ondernemingen zijn aangesloten. Hiermee wordt geborgd dat ondernemingen bewust zijn van de lokale situatie en hier rekening mee kunnen houden in hun maatregelenpakket.
- De ondernemingen dienen inzicht te hebben in de individuele energiehuishouding en dienen hiertoe een checklist aan te leveren. Hiermee wordt geborgd dat ondernemingen individuele maatregelen hebben overwogen/genomen voordat zij de, vaak complexere, collectieve oplossing onderzoeken.

7.2. Aanvraagvereisten

De aanvrager van subsidie dient voor de beoordeling van de aanvraag enkele gegevens te delen. Hiervoor stelt de RVO een formulier beschikbaar, waarvan de aanvrager gebruik dient te maken. Een onderneming kan slechts eenmaal onderdeel zijn van een goedgekeurde subsidieaanvraag voor de scan, een goedgekeurde subsidieaanvraag voor een studie naar vorming van een energiehub, en een goedgekeurde subsidieaanvraag voor een studie naar uitbreiding van een bestaande energiehub, ook als een eventuele nieuwe aanvraag met een andere samenstelling aan ondernemingen is. Hiermee wordt geborgd dat een initiatief vanaf het begin af aan potentieel interessante partijen betreft bij het onderzoeken van de vorming of uitbreiding van een energiehub, en er niet onbeperkt nieuwe combinaties aan bedrijven gezocht worden. De ondernemer die voor een bepaald initiatief de aanvraag doet voor de scan, hoeft niet dezelfde onderneming te zijn die de aanvraag doet voor de studie voor datzelfde initiatief.

7.3 Kennisdeling

De resultaten uit de onderzoeken die met deze subsidie worden uitgevoerd, bieden waardevolle informatie over de ontwikkeling van energiehubs, bijvoorbeeld over de belemmeringen en succesfactoren. Daarom moet de subsidieontvanger, indien daartoe verzocht wordt, medewerking verlenen aan het verspreiden van de resultaten van het onderzoek. Dit zal enkel gaan om niet-bedrijfsgevoelige informatie, welke op geaggregeerd niveau nuttige inbreng kan bieden voor onder andere de vormgeving van beleid.

Verder moet de subsidieontvanger deelnemen aan het provinciale uitvoeringsprogramma van de provincie waar de energiehub wordt gevormd of uitgebreid. Deze eis geldt alleen als er in de betreffende provincie een uitvoeringsprogramma aanwezig is. Binnen het Stimuleringsprogramma Energiehubs staan de provincies aan de lat voor de provinciale uitvoeringsprogramma's, waarin zij schetsen hoe zij de stimulering van energiehubs in de provincie vormgeven en middelen inzetten. In veel provincies worden als onderdeel van het provinciale uitvoeringsprogramma, kennisdelingsmomenten, netwerkbijeenkomsten of *communities of practice* georganiseerd. Om kennisuitwisseling tussen initiatieven in de provincie te bevorderen, moet de subsidieontvanger minstens éénmaal deelnemen aan een bijeenkomst georganiseerd binnen het provinciale uitvoeringsprogramma. Op de website van RVO worden contactgegevens gedeeld van de personen waarmee het initiatief contact op kan nemen om betrokken te worden bij het provinciale uitvoeringsprogramma.

8. Staatssteun

De subsidie die wordt verleend voor de scan bevat geen staatssteun, vanwege het lokale karakter van de (potentiële) energiehubs, het lage subsidiebedrag en het feit dat er na deze scan nog veel stappen gezet moeten worden voordat een energiehubs kan worden gevormd (als de resultaten uit de scan tot de conclusie leiden dat het vormen van een energiehubs kansrijk is). De scan is vooral bedoeld om partijen een eerste keer bij elkaar te brengen en een eerste verkenning te laten doen naar wat er collectief mogelijk is. De activiteiten die binnen de scan worden uitgevoerd, hebben geen of slechts een heel marginale invloed op de werking van de interne markt en vervalsen de interne marktcondities dus niet.

Ook de subsidie die wordt verleend voor de studie bevat geen staatssteun. De subsidie voorziet in middelen voor onderzoek vóór de eventuele vorming of uitbreiding van de energiehubs. Als de energiehubs gevormd of uitgebreid wordt, zullen de activiteiten van de energiehubs op lokaal niveau en binnen een geografisch beperkt gebied plaatsvinden. Energiehubs zijn namelijk per definitie lokaal, waarbij ondernemingen samenwerken die op dezelfde ring zijn aangesloten of in de nabije omgeving van elkaar zijn gesitueerd. De lokale oplossing wordt toegepast als verlichting van het landelijke probleem van netcongestie die belichaamd wordt door lange wachtrijen voor (extra) transportcapaciteit en elektriciteitskabels die niet berekend zijn op grote hoeveelheden transport. Partijen worden, waar dat jaren geleden wel het geval was, niet langer automatisch voorzien van een zwaardere aansluiting bij toegenomen elektriciteitsvraag. Daarom gaan ze zelf, eventueel samen met de netbeheerder, op zoek naar oplossingen om in hun elektriciteitsvraag te voorzien.

9. Uitvoering en handhaving

De subsidieaanvragen zullen worden beoordeeld op grond van de eisen die deze regeling daaraan stelt, en op grond van de eisen uit het Kaderbesluit en de Algemene wet bestuursrecht. Het subsidieplafond wordt op basis van volgorde van binnenkomst van de aanvragen verdeeld. De uitvoering van deze subsidiemodule is in handen van RVO. RVO kan steekproeven uitvoeren om te controleren of aan de voorwaarden van de regeling wordt voldaan.

De aanvraag voor deze subsidie wordt elektronisch ingediend. Daarvoor wordt gebruik gemaakt van het aanvraagformulier dat beschikbaar wordt gesteld via de website van RVO.

10. Regeldrukeffecten

De openstelling van deze subsidiemodule heeft gevolgen voor de regeldruk voor aanvragers die subsidie aanvragen en ontvangen. Alle aanvragers van subsidie moeten een aanvraagformulier invullen en daarbij enkele bewijsstukken delen om aan te tonen dat ze vallen binnen de doelgroep en voldoen aan de voorwaarden van de regeling.

De administratieve lasten van de subsidiemodule bestaan onder andere uit lasten voor het indienen van de aanvragen, eindverantwoording (voor de subsidievestiging) en verplichtingen om deel te nemen aan mogelijke evaluatie van de regeling. Deze lasten zijn verschillend voor aanvragen voor subsidie subsidiebedragen tot € 25.000 en daarboven. Bij aanvragen tot 25.000 is enkel sprake van aanvraag van de subsidie en geen sprake van eindverantwoording voor de vaststelling. De subsidieverstrekking wordt ambtshalve vastgesteld. Bij aanvragen vanaf € 25.000 is wel sprake van eindverantwoording, zoals beschreven in paragraaf 6.

Er zijn verschillende keuzes gemaakt om de regeldruk voor aanvragers te verlagen. Zo wordt er in het geval van de intentieverklaringen enkel om één verklaring gevraagd dat alle ondernemingen een intentieverklaring hebben ondertekend, en wordt er in het geval van het inzicht in energiehushouding gevraagd om een ingevulde checklist. In beide gevallen worden achterliggende documenten alleen steekproefsgewijs opgevraagd. Ook wordt er, indien het initiatief subsidie aanvraagt voor zowel de scan als de studie, gewerkt met één aanvraagmoment. Zo hoeft de aanvrager de basisgegevens en documenten, voor zover die overeenkomen voor de scan en studie, maar eenmaal aan te leveren bij RVO.

De subsidiemodule zal worden ingediend bij het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR).

11. Communicatie en afstemming met het veld

11.1 Marktconsultatie

De subsidiemodule is ontwikkeld vanuit het Stimuleringsprogramma Energiehubs. Bij dit programma zijn diverse partners aangesloten, zoals netbeheerders, medeoverheden, en regionale ontwikkelingsmaatschappijen. De eerste contouren van de subsidiemodule zijn aan deze partners voorgelegd om input op te halen over de invulling hiervan. Bovendien zijn verschillende provincies geraadpleegd om kennis en lessen uit te wisselen die zij hebben opgedaan vanuit hun provinciale subsidieregelingen. Op basis van deze gesprekken is bijvoorbeeld de eis opgenomen dat het

initiatief inzicht dient te hebben in de energiehuishouding, en dat initiatieven deel dienen te nemen aan de provinciale uitvoeringsprogramma's. Ook is er tijdens de maandelijkse Ontmoetingsplaats Energiehubs, waar veel partijen samenkomen die zich bezighouden met de ontwikkeling van energiehubs, met verschillende partijen gesproken over onder andere de subsidiabele activiteiten en de subsidiebedragen.

11.2 Internetconsultatie

De internetconsultatie van de conceptregeling vindt plaats tussen PM en PM.

12. Evaluatie

Er wordt periodiek gemonitord of er voldoende aanvragen zijn om het budget aan het eind van de looptijd uit te putten. Tussentijds zal de subsidiemodule worden geëvalueerd door een nader te bepalen partij en indien nodig worden gewijzigd.

13. Inwerkingtreding

Deze wijzigingsregeling treedt in werking met ingang van xx xx 2026.

II Artikelsgewijs

Artikel I

Artikel 4.14.1 (begripsbepalingen)

In artikel 4.14.1 zijn de begripsbepalingen opgenomen die in titel 4.14 worden gehanteerd. De termen distributiesysteem, distributiesysteembeheerder, transmissiesysteem, groepstransportovereenkomst en grote aansluiting zijn in lijn met de definities in de Energiewet. Waar er in deze titel eerstgenoemde systemen of systeembeheerder worden genoemd, wordt specifiek het systeem voor *elektriciteit* bedoeld. Voor een uitleg van de begrippen energiehub, (collectief) gebruiksprofiel en ring wordt verwezen naar het algemene deel van deze toelichting.

Een energiehub moet bestaan uit ondernemingen, zoals gedefinieerd in artikel 1 van het Kaderbesluit. Ter bevordering van de leesbaarheid van deze titel en omdat verplichtingen variëren afhankelijk van de aard van de betrokkenheid, is in de module een verzamelnaam geïntroduceerd voor de ondernemingen die betrokken (kunnen) zijn bij de totstandkoming of uitbreiding van een energiehub: energiehub-partner. Deze overkoepelende term omvat drie subcategorieën: beoogde energiehub-partner, bestaande energiehub-partner en toetredende energiehub-partner.

Onder een beoogde energiehub-partner wordt verstaan een onderneming die deel uitmaakt van de energiehub-structuur die mogelijk na afronding van het onderzoek wordt gevormd. De daadwerkelijke totstandkoming van de energiehub is binnen deze subsidiemodule geen vereiste, zoals nader toegelicht in het algemene deel van deze toelichting. Aangezien slechts één onderneming van deze beoogde structuur een aanvraag doet - en deze niet onder dit begrip valt, maar afzonderlijk in de regelingstekst wordt benoemd - dient een beoogde energiehub-partner een intentieverklaring te ondertekenen. Deze verplichting, evenals de inhoud van de verklaring, is vastgelegd in artikel 4.14.9, onderdeel f.

Een bestaande energiehub-partner is een onderneming die deel uitmaakt van een reeds opgerichte energiehub, die wil uitbreiden. Hiervan kan alleen sprake zijn bij een subsidieaanvraag voor een studie gericht op de uitbreiding van een energiehub. Wanneer zo een energiehub is vormgegeven via een contractuele samenwerking, wordt met een bestaande energiehub-partner bedoeld: een onderneming die met andere ondernemingen een schriftelijk contract heeft gesloten waarin afspraken zijn vastgelegd over de werking van de energiehub.

Wanneer een energiehub daarentegen is georganiseerd in de vorm van een afzonderlijke juridische entiteit, zoals een coöperatie, wordt onder een bestaande energiehub-partner verstaan: een onderneming die vertegenwoordigd is binnen of lid is van die entiteit.

Onder een toetredende energiehub-partner wordt verstaan een onderneming die het voornemen heeft om zich aan te sluiten bij een bestaande energiehub. Hiervan kan alleen sprake zijn bij een subsidieaanvraag voor een studie gericht op de uitbreiding van een energiehub. De aanwezigheid

van een toetredende energiehubs-partner is hierbij echter geen vereiste; de toetreding van een onderneming is niet de enige manier waarop uitbreiding kan plaatsvinden. Verplichtingen die in deze titel betrekking hebben op toetredende ondernemingen zijn daarmee uitsluitend van toepassing als de uitbreiding (onder andere) ziet op een toetredende onderneming. De toetredende energiehubs-partner moet in dat geval een intentieverklaring ondertekenen (artikel 4.14.9, onderdeel f).

Artikel 4.14.2 (subsidieverstrekking)

Artikel 4.14.2 vormt de subsidiegrondslag van deze subsidiemodule. Hierin is de reikwijdte van de subsidie vastgelegd door te bepalen voor welke activiteiten subsidie kan worden verkregen en welke partijen hiervoor in aanmerking komen.

Op grond van het eerste lid kan de minister subsidie verstrekken aan een aanvrager voor de twee verschillende activiteiten. Ten eerste, het uitvoeren van een (verkennende) scan gericht op de eventuele vorming van een nieuwe energiehubs. Deze scan is beperkt tot twee voorbereidende handelingen met betrekking tot respectievelijk het collectieve gebruiksprofiel en de maatregelenpakketten van een energiehubs. In het tweede lid is bepaald dat deze scan uitsluitend kan worden aangevraagd door een individuele onderneming die in Nederland gevestigd is. Op grond van het eerste en tweede lid komt een bestaande energiehubs, die wil uitbreiden, niet in aanmerking komen voor de scan, ongeacht of deze is georganiseerd via een contractuele relatie of als afzonderlijke juridische entiteit.

De tweede activiteit is het uitvoeren van een (verdiepende) studie, die een stap verder gaat en gericht is op de daadwerkelijk vorming of uitbreiding van een energiehubs. De nadruk ligt hierbij op het ontwerp van de beoogde of de uitbreiding van de bestaande energiehubs, dat bestaat uit een organisatorisch, technisch, financieel of juridisch ontwerp. Anders dan bij de scan, kan deze studie ook worden aangevraagd door een al bestaande energiehubs. In het tweede lid is bepaald dat dit door een individuele onderneming kan worden aangevraagd, als de bestaande energiehubs is georganiseerd via een contractuele relatie, of door een energiehubs in de vorm van een juridische entiteit.

In beide gevallen moet de beoogde of bestaande energiehubs bestaan uit ten minste drie ondernemingen die niet met elkaar verbonden zijn. Deze ondernemingen moeten beschikken over een grote aansluiting, zoals gedefinieerd in artikel 1.1 van de Energiewet. Andere ondernemingen die deelnemen aan de constructie mogen verbonden zijn met één van deze drie ondernemingen of eventueel andere ondernemingen binnen de energiehubs en hoeven niet zelf over een (grote) aansluiting te beschikken. Dit betekent dat bijvoorbeeld een moeder- en dochterbedrijf, ook als beide over een grote aansluiting beschikken, niet allebei kunnen worden meegeteld bij de beoordeling van deze eis en dat er dus nog ten minste twee andere niet-verbonden grootverbruikers aan de energiehubs moeten deelnemen om voor subsidie in aanmerking te komen. Dit is vastgelegd in het derde lid.

Artikel 4.14.3 (hoogte subsidie)

In artikel 4.14.3 is de hoogte van de subsidie vastgelegd. Voor een verkennende scan geldt een vast subsidiebedrag dat wordt bepaald door de omvang van de groep die de scan gaat uitvoeren. Hierbij wordt gekeken naar de aanvragende onderneming en het aantal beoogde energiehubs-partners. Als deze groep uit maximaal vijf ondernemingen bestaat, bedraagt de subsidie € 5.000. Bij zes of meer ondernemingen is het subsidiebedrag € 8.500.

Voor de verdiepende studie is de hoogte van de subsidie afhankelijk van het doel van de studie. Wanneer de studie gericht is op de *vorming* van een energiehubs, bedraagt de subsidie 70% van de subsidiabele kosten, met een minimum van € 25.000 en een maximum van € 35.000. Als de studie zich richt op de *uitbreiding* van een bestaande energiehubs, bedraagt de subsidie 40% van de subsidiabele kosten, met een minimum van € 25.000 en een maximum van € 32.000.

In het tweede lid is bepaald dat, wanneer de aanvraag voor een scan wordt gecombineerd met een aanvraag voor een studie, het bedrag van de scan wordt opgeteld bij het berekende subsidiebedrag voor de studie om aan de ondergrens van € 25.000 te voldoen.

Artikel 4.14.4 (subsidiabele kosten)

Dit artikel bepaalt welke kosten voor subsidie in aanmerking komen. Voor de scan betreft dit de kosten die samenhangen met het uitvoeren van de scan. Voor de studie betreft dit de kosten van het uitvoeren van de studie.

In het derde lid is bepaald dat kosten voor het afzonderlijk in kaart brengen van individuele gebruiksprofielen, voor het verkrijgen van inzicht in het gezamenlijke gebruiksprofiel van de betrokken ondernemingen ten behoeve van de scan, niet subsidiabel zijn. Deze activiteiten vallen buiten de reikwijdte van deze subsidiemodule en kunnen in aanmerking komen voor subsidie onder de subsidiemodule Flex-e in titel 4.12.

Daarnaast zijn kosten voor procesbegeleiding uitgesloten. Hieronder vallen bijvoorbeeld kosten van een regisseur die het initiatief begeleidt. Een dergelijke regisseur vervult doorgaans een verbindende rol tussen de betrokken ondernemingen die een energiehub willen oprichten of uitbreiden enerzijds en andere stakeholders anderzijds, en organiseert samenwerking en afstemming. Dergelijke kosten worden geacht onvoldoende direct verband te houden met de onderzoeken zelf. Bovendien ontvangen provincies uitvoeringsmiddelen waaruit de kosten voor procesondersteuning bij energiehub-initiatieven gefinancierd kunnen worden.

Omdat de subsidie voor een scan pas wordt aangevraagd nadat deze is uitgevoerd, is in het tweede lid bepaald dat uitsluitend de kosten voorafgaand aan de indiening van de subsidieaanvraag voor een scan subsidiabel zijn. Hiermee wordt afgeweken van artikel 10, tweede lid, van het Kaderbesluit. Omdat het tweede lid alleen betrekking heeft op de scan, blijft voor de studie de hoofdregel van het Kaderbesluit van kracht. Dit betekent dat voor de studie alleen de kosten die ná de indiening van de aanvraag zijn gemaakt, voor subsidie in aanmerking komen.

In het vierde lid is één van de standaardmethoden uit artikel 11 van het Kaderbesluit aangewezen voor de berekening van de subsidiabele kosten: de vaste-uurtarief-systematiek zoals bedoeld in artikel 14 van het Kaderbesluit. Bij deze systematiek wordt gewerkt met een vooraf vastgesteld uurtarief waarin zowel de directe loonkosten als de indirecte kosten zijn begrepen. In artikel 4.1.3 van de RNES is hiervoor een vast uurtarief van € 60 vastgesteld, dat in beginsel van toepassing is op het gehele hoofdstuk 4, waar deze subsidiemodule onder valt. Met deze bepaling wordt afgeweken van de hoofdregel in artikel 11 van het Kaderbesluit, waarin is voorgeschreven dat een aanvraag voor de berekening moet kiezen uit drie standaardmethoden.

Artikel 4.14.6 (realisatietermijn)

In dit artikel is vastgesteld dat de aanvrager een studie waarvoor subsidie is verleend, binnen één jaar na de subsidieverlening moet afronden. Als de aanvrager niet of niet tijdig aan deze subsidieverplichting kan voldoen, dient dit schriftelijk te worden meegedeeld aan RVO, zoals vastgelegd in artikel 36a van het Kaderbesluit.

Voor de scan geldt geen realisatietermijn, aangezien deze reeds volledig moet zijn uitgevoerd vóór het moment van indiening van de subsidieaanvraag.

Artikel 4.14.7 (afwijzingsgronden)

Artikel 4.14.7 bevat de gronden op basis waarvan een aanvraag voor subsidieverstrekking wordt afgewezen. Naast de specifieke afwijzingsgronden uit deze module, zijn ook de algemene afwijzingsgronden uit het Kaderbesluit van toepassing.

Op grond van artikel 4.14.7, onderdeel a, wordt een aanvraag voor subsidie voor het uitvoeren van een scan afgewezen als de aanvrager eerder al betrokken is geweest bij een scan waarvoor op grond van deze titel subsidie is verstrekt, hetzij als aanvrager, hetzij als beoogde energiehub-partner. De aanvraag wordt eveneens afgewezen wanneer een beoogde energiehub-partner eerder betrokken was bij een gesubsidieerde scan als aanvrager of als beoogd energiehub-partner. Dit betekent dat een onderneming slechts één keer betrokken mag zijn bij een gesubsidieerde scan,

ongeacht de rol die zij daarbij vervult. Partijen die eerder onderdeel uitmaakten van een aanvraag die werd afgewezen (en dat dus niet leidde tot het ontvangen van subsidie), worden hierdoor niet geraakt en mogen opnieuw een aanvraag doen om subsidie te verkrijgen. Door in deze afwijzingsgrond de weigering te koppelen aan de betrokkenheid bij een onderzoek waarvoor subsidie is verstrekt - en niet aan het enkele indienen van een aanvraag - wordt een evenwichtige verdeling van het subsidieplafond gewaarborgd, zonder dat legitieme aanvragers onnodig worden benadeeld wegens eerder mislukte pogingen.

Voor de studie geldt hetzelfde op grond van onderdeel b, waarbij dit zo geformuleerd is dat een onderneming *per type* studie maximaal één keer betrokken mag zijn bij een gesubsidieerde studie. Als een aanvrager of een beoogde energiehub-partner reeds onderdeel uitmaakte van een gesubsidieerde studie gericht op de vorming van een energiehub, mag deze nog steeds subsidie voor een studie gericht op de *uitbreiding* van een bestaande energiehub aanvragen en ontvangen.

Onderdelen c en d hebben betrekking op de lokale elektriciteitsinfrastructuur van de ondernemingen. In onderdeel c is bepaald dat een aanvraag wordt afgewezen wanneer de betrokken ondernemingen niet zijn aangesloten achter hetzelfde station behorende bij het spanningsniveau waarop de energiehub wordt gevormd. De aanvrager moet dit aantonen met een overzicht van de distributiesysteembeheerder danwel transmissiesysteembeheerder (zie artikel 4.14.9). Deze afwijzingsgrond geldt voor zowel de scan als de studie en is van toepassing op alle betrokken ondernemingen: de aanvrager en de energiehub-partners, inclusief eventuele ondernemingen die willen toetreden tot een bestaande energiehub. Wanneer de aanvragende bestaande energiehub is georganiseerd als juridische entiteit, heeft deze afwijzingsgrond uitsluitend betrekking op de bestaande energiehub-partners (lees: de afzonderlijke ondernemingen die vertegenwoordigd zijn in of lid zijn van de entiteit) en, indien aanwezig, toetredende energiehub-partners, aangezien de entiteit zelf vaak geen aansluiting heeft.

Onderdeel d bepaalt dat een aanvraag eveneens wordt afgewezen wanneer de betrokken ondernemingen die zijn aangesloten op een distributiesysteem, niet zijn aangesloten op dezelfde ring, zoals gedefinieerd in de begripsbepalingen in artikel 4.14.1. Ook dit moet worden aangetoond met het overzicht van de distributiesysteembeheerder (zie artikel 4.14.9) en wordt op dezelfde wijze toegepast als de afwijzingsgrond in onderdeel c.

De laatste afwijzingsgrond in onderdeel e ziet op de kwaliteit van het plan van aanpak dat moet worden ingediend bij een subsidieaanvraag voor het uitvoeren van een studie. Wanneer deze kwaliteit onvoldoende is, leidt dit tot een afwijzing van de aanvraag.

Artikelen 4.14.8 (verplichtingen subsidieontvanger) en 4.14.11 (kennisverspreiding)

In artikel 4.14.8 zijn de verplichtingen voor de subsidieontvanger opgenomen. In het eerste lid is de verplichting opgenomen dat de subsidieontvanger op verzoek van de minister medewerking verleent aan de verspreiding van de resultaten. Het hoofddoel hiervan is kennisverspreiding zodat de opgedane resultaten en ervaringen niet beperkt blijven tot de individuele subsidieontvanger, maar breed benut kunnen worden voor andere initiatieven. Een essentieel onderdeel hiervan is het delen van ervaringen over wat er in eerdere projecten misging of wat succesfactoren waren voor de totstandkoming van een energiehub. Het delen van deze ervaringen en leerpunten is cruciaal om de effectiviteit van toekomstige initiatieven te verhogen en onnodige investeringen in niet-werkende oplossingen te voorkomen. Op deze manier kunnen andere partijen die een energiehub willen vormen, voortbouwen op de reeds ontwikkelde kennis.

Het tweede lid verplicht de ontvanger van subsidie voor een studie om deel te nemen aan het provinciale uitvoeringsprogramma in de provincie waar het initiatief plaatsvindt. Deze verplichting geldt niet wanneer er geen uitvoeringsprogramma in de betreffende provincie bestaat. Dit doet de subsidieontvanger door contact op te nemen met de provincie over hun activiteiten en door deel te nemen aan ten minste één kennisdelingsbijeenkomst. Deze verplichting geldt alleen bij studies en alleen tijdens de looptijd hiervan. Indien de energiehub na het onderzoek wordt opgericht of uitgebreid, wordt blijvende betrokkenheid bij het provinciale uitvoeringsprogramma aangemoedigd. Energiehubs hebben een sterke regionale component en deelname aan deze programma's bevordert de synergie tussen verschillende lokale initiatieven. Tijdens de kennis- en netwerkbijeenkomsten kunnen lokale initiatieven onderling lessen uitwisselen. Bovendien kan de

provincie via het uitvoeringsprogramma op de hoogte worden gesteld van regionale knelpunten en zich inzetten om deze te adresseren.

Waar artikel 4.14.8 zich richt op de plichten van de subsidieontvanger, geeft artikel 4.14.11 de minister een grondslag om de opgedane kennis actief in te zetten voor de bredere doelstellingen van het Stimuleringsprogramma Energiehubs.

Artikel 4.14.9 (informatieverplichtingen)

Artikel 4.14.9 bevat de informatieverplichtingen waaraan een aanvraag om subsidieverlening moet voldoen. Dit artikel vormt de basis voor de beoordeling of een aanvrager in aanmerking komt voor subsidie voor een scan of studie. RVO stelt hiervoor een format ter beschikking, waarvan de aanvrager gebruikt dient te maken, conform artikel 19, eerste lid, en 50, tweede lid, van het Kaderbesluit.

Tenzij in een specifiek onderdeel anders is vermeld, gelden de informatieverplichtingen voor beide typen aanvragen (scan en studie), zoals gegevens over de aanvrager, EAN-codes en een grafiek van het collectieve gebruiksprofiel. De informatie uit de scan vormt de basis voor de studie. Indien er voor de scan geen subsidie is ontvangen, moet de relevante informatie (zoals de collectieve profielen) alsnog worden aangeleverd bij de aanvraag voor een studie.

In sommige gevallen wordt gevraagd om een verklaring in plaats van een formeel bewijsstuk. Zo volstaat bijvoorbeeld één verklaring dat ten minste drie ondernemingen beschikken over een grote aansluiting, zonder dat voor alle drie een ATO of een factuur van een meetbedrijf hoeft te worden aangeleverd. De reden hiervoor ligt in de lage subsidiebedragen. Bij bedragen tot € 25.000 en tussen € 25.000 en € 125.000 wordt gewerkt met verklaringen in plaats van volledige documentatie. RVO gaat daarbij uit van de juistheid van de verstrekte informatie, maar behoudt het recht om steekproefsgewijs controles uit te voeren en alsnog onderliggende bewijsstukken op te vragen. De aanvrager is verplicht hieraan medewerking te verlenen.

Artikel 4.14.10 (aanvraag subsidievaststelling)

In artikel 4.14.10 zijn informatieverplichtingen opgenomen die worden opgevraagd bij de aanvraag tot vaststelling van de subsidie. In het eerste lid is bepaald dat voor de scan de beschikking tot verlening van de subsidie direct ook de beschikking tot vaststelling inhoudt. Omdat de scan achteraf wordt aangevraagd, zijn de prestaties op dat moment al geleverd en is er geen apart eindverslag in overeenstemming met de eisen in het tweede en derde lid meer nodig voor de vaststelling. De informatie uit artikel 4.14.9 is dus leidend voor de vaststelling van de scan.

De verplichtingen in artikel 4.14.10, tweede en derde lid, gelden dus alleen voor de studie. Het resultaat van de studie bepaalt welke informatie het eindverslag moet bevatten.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,